

Valencienne (Elna Hellman) ja Rosillon (Ketterer).

det korjautuvat tietenkin seuraavissa esityksissä.

Yksityisistä suorituksista kiintyi suurin huomio Kaarlo Kydön luontevaan ja joustavaan Daniloon. Hän sai osaan valettua myöskin runsaasti huumoria. Ensimmäisessä näytöksessä ilmennyttä, rasittavista harjoituksista johtunutta, vähäistä käheyttä lukuunottamatta hän lauloikin erinomaisen kauniisti ja hänen Danilostaan muodostui siten mitä miellyttävin luomus. Hra Kytö edistyy jatkuvasti ja tuskin liioittelemme sanoessamme, että hän on tällä hetkellä maan kaikkein ensimmäisiin luetava operettisankari. Irma Wikström oli Hanna Glavarista — „iloisesta leskestä” — saanut hänelle näyttämöllisestikin sopivan osan, jonka hän suorittikin kiitettävän hyvin. Hänen laulusuorituksensa oli toisoin paikoin jopa loisteliasta, ja „leski” siten muodostui hänen parhaaksi saavutukseen täällä. Elna Hellmanan paroonitar Zetana oli herttainen, kuten aina tällaisissa osissa vaikka häntä ensi-illassa näyttikin jonkin verran vaivaavan pieni väsähtäisyys. Tamperealaisille tutun muusikeri Vitaly Kettererin esiintymistä näyttämöllä seurattiin uteliaisuudella, eikä hän suinkaan pettänyt niitä huhuja, joita hänestä oli kuultu laulajana. Hänellä on hyvän pohjakoulutuksen saanut komea ääni, jota hän käytteli taidolla, joskin nyansoiminen antoi varaa toivomuksiin. Mutta se johtui tietysti ensi-illan jännityksen ohella lähinnä puutteellisesta näyttämötekniikasta, vaikkei hra Ketterer näyttämöllä ensikerhtalainen olekaan. Camille de Rosillonin osa perustuu pääasiassa lauluun — tuskin siitä hyväkään näyttelijä mitään erikoista irti saisi — ja siinä suhteessa hra Ketterer täytti odotukset. Hänen vierailunsa antaa loistoa „Iloisen lesken” musiikkipuolelle, jonka vankan perustan Työväen Teatterissa luovat edellämäinitut neljä näyttelijää. Varsinaisina huumeista-reina toimivat Uno Wikström, jonka parooni Zeta oli taattua työtä,

ja Kusti Sala, joka naisiin „menevästä” Njguksestaan teki kerrassaan riemastuttavan tyypin. Väinö Luutonen ja Hugo Makkonen ranskalaisina upseereina ja Matt Lehtelä, Aarne Jaatinen ja Pentti Viljanen lähetystövirkailejoina sekä Oili Jaatinen, Lyyli Eriksson ja Vappu Elo heidän rouvinaan, suorittivat vähäiset tehtävänsä asianmukaisesti, Lehtelä ja Eriksson erikoisesti korostaen koomillista puolta.

Tanssit oli harjoittanut Kaarlo Eronen ja olivat ne varsin onnistuneita sekä sommittelultaan että suoritukseltaan. Viimeisen näytöksen grisettkohtaus oli kerrassaan erinomainen.

Näyttämöt oli Jussi Kari laatinut tunnustetulla taidollaan. Toisen näytöksen lavastus värikkäudessaan oli kaunis ja kolmannen lavastus tyylikkyudessaan teki viihtyisän vaikutuksen. Puvut olivat asianmukaisen komeita vaikka ne pääosaltaan olivatkin vain osittain uusitut.

Salintäyteinen ensi-iltayleisö osoitti suosiotaan runsain määrin, eikä esiinhuudoista tahtonut tulla loppua. Kuk-

kiakin jaettiin. „Iloisesta leskestä” muodostuu varmasti pitkäaikainen vetonumero Työväen Teatterin ohjelmistoon.

Y. V.

Ritva Aron

onnistuneet tähtivierailut jatkuvat edelleen Tampereellakin, tällä kertaa kuitenkin Työväen Teatterissa, jonka „Iloinen leski” täten on saanut hyvin tervetulleeseen lisäviehätyksen. Ritva Aron ensimmäinen vierailu tapahtui eilen, ja katsomo oli tietysti loppuunmyyty ja innostus suuri. Allekirjoittaneella ei valitettavasti eilen ollut tilaisuutta koko esityksen seuraamiseen, mutta vähäisempikin näkeminen riitti vakuuttamaan siitä, että Ritva Aro tässä uudessa roolissaan on ainakin yhtä valloittava kuin edellisissäkin. Esim. tansseissa vierailijatar vähäisestä yhteisharjoittelusta huolimatta suorastaan yllätti pirteydellään ja notkeudellaan. Ylimääräisenä liitetty schlageri Leharin uudesta „Leski”-sommitelmasta oli esityksellisesti suorastaan loistava — mutta sitäkin koko Ritva Aron muukin suoritus oli.

Teatterin omasta esityksestä on mainittava, että Kaarlo Kydön Danilo viehättävän vastaanäyttelijättären ansiosta oli entisestäänkin parantunut — se on Kydön operetti-rooleista ylivoimaisesti paras. Sensijaan hra Ketterer toisen kerran nähtynä vaikutti laimeammalta; hänen kankea suomenkielensä kaipaa pikaista parannusta.

Ritva Aron puvut ansaitsevat maininnan — ne olivat esimerkillisiä operettipukuja. — Ilolla todettakoon, että Jussi Kari oli uudistanut ensimmäisen näytöksen lavastuksen.

H — m.

Kaarlo Kytö saanut Helsingin lehdissä hyviä arvosteluja.

Hufvudstadsbladet kirjoittaa hänestä hyvin suosiollisesti.

Kaarlo Kydön vierailujen johdosta Suomalaisessa Oopperassa „Iloisessa leskessä” kirjoittaa Hufvudstadsbladet hyvin suosiollisesti. Lehden taideosastossa sanotaan näin:

„Ottamalla Kaarlo Kydön Tampereen Työväen Teatterista Danilon osaan on ooppera tehnyt onnistuneen valinnan.”

„Vaikea tehtävä ratkaistaan (tässä osassa) varmalla ja vakuuttavalla tavalla. Ennenkaikkea näyttelijänä, „vie” hra Kytö kaksinpuhelua tottuneesti ja joustavasti, liikkuu vapautuneesti ja elegantisti ja näyttelee ja tanssii operetin vaatimalla vauhdilla. Myöskin äänessä, vaikkakaan se ei ole suuri, on miellyttävä ja kantava tenorisävy ja musikaalinen tekstiläusunta muovautuu tarpeellisella eloisuudella. Erikoisesti on selvä lausunta mainittava. Oopperan molempia vierailijoita (Ritva Aro toisena) ja muita osien suorittajia juhlilukuisa yleisö innokkaasti.”

Hels. Sanoma

Suomalainen ooppera

esitti eilen illalla rva Ritva Aron vierailunäytäntönä Franz Leharin operetin „Iloinen leski”, jota viime kevätkaudella niin suurella menestyksellä esitettiin. Rva Aro lauloi ja näytteli Hanna Glavarin osan viehättävästi ja loistavasti. Miespuolisessa pääosassa, kreivi Danilona, vieraili nyt tamperealainen näyttelijä Kaarlo Kytö, joka oli miellyttävä yllätys. Hänellä on kaunisointuinen ja taipuisa, joskaan ei niin vahva ääni, ja kun hra Kytö samalla on hyvä näyttelijä, oli hänen Danilonsa kaikin puolin moitteeton, esitys luontevaa ja vauhdikasta. Eriytyisen maininnan ansaitsee hra Kytö selvä tekstin lausunta. Muut osat olivat entisissä käsissä ja yhteisesitys oli sujuvaa. Yleisö, jota oli katsomon täydeltä, osoitti vilkkaasti suosiotaan ja pääosien esittäjät saivat kukkia.

J. E.

Suom. Sos. Dem.

Kaarlo Kytö Danilona.

Laulunäyttämömme eilisiltäisessä Leharin „Iloisen lesken” näytännössä vieraili Danilon osassa Tampereen Työväen Teatterin taiteilija Kaarlo Kytö.

Vierailija hahmoitteli Danilon reippaasti ja monivivahteisesti. Hänen kunnioitettava laulutaitonsa, hänen näyttämöllinen rutiininsa ja hänen nuorekkaan vauhdikas olemuksensa antoivat miellyttävän kuvan iloisen lesken kosi- jasta.

Ritva Aro nimiosassa oli kuin tuore kukka keväisen sateen jälkeen, ja hänen laulunsa kaikui heleän kirkkaana.

—la.

Musiikki- maailmasta

Iloinen leski

vei allekirjoittaneen »vapaillasta» (Marjasen lausuntailta ei näet ollut konsertti) yhden tunnin. Kävin toteamassa, että Pontevedron lähetystöhotelli funkis-hopeineen oli entisessä kunnossa, Hanna Glavari yhtä viehättävä kuin ennenkin (vaikka jostakin syystä hiukan »brutaalimmin» haasteleva) ja hänen ihailijansa edelleen jakautuneina kahtia (baletin pojat tanssivat ja kuoron miehet laulavat! Eikö sitä miljoonaperijättären sisääntulo-kohtausta voisi vielä näin post festumkin muuttaa, se pilaa koko hyvän ensinäytöksen?), mutta lopullinen saavuttaja oli uusi. Kaarlo Kytö tuli Maximista Ninoniensa parista muuten varsin uskottavasti, mutta laulusta ei tahtonut kuulla mitään. Muistelen Kydön äänen niihin aikoihin, jolloin hän tepasteli ensi askeleitaan näyttämön palkeilla Oulun työväentalossa, olleen suuremman ja kantavamman, jopa oikein tenorisävyisen. Nyt se on kaventunut ja sameutunut. Ei kannata jättää lauluharjoittelua puhenäytämönsä miehen, se on valtti, jonka sopivassa hetkessä voi lyödä pöytään vaikka oopperassa. Jos Kytö laulaisi raikkaammin ja vähentäisi puheestaan sievistelevää sävyä (eikä olisi ihan niin »pletku» samppanjumalassakaan) voisi häntä käyttää operetissa varsin hyvin. N. s. rutiinia hänellä kyllä on ja näyttelijänä hän monin kohdin ylittää oopperamme puhelevan kaartin.

Yleisöä oli aika paljon ja jos eivät Hanna Glavarin kaksisataa miljoonaa tuokaa oopperalle muuta kuin 0,1 %, on sekin jo hyvä, sillä sellaisen laitoksen on pakko sijoittaa pääomiaan aivan kannattamattomiinkin yrityksiin. (Madetojan ja Linnalan eilinen puhe oopperan avustuksesta oli aivan paikallaan.)

Ja lopuksi vielä: kun nyt kerran oopperamme vakituinen Danilo Danilovits on sairaana, niin eikö olisi syytä näyttää tuosta loistavasta miljööstä kerran suomalaisten Danilojen mallia, parasta lähetystösihteeriä, mikä koskaan meillä on laulanut »Lou-Lou, Dou-Dou, Jou-Jou». Tarkoiton Sven Hildénia. Luulen, että lippuja jonetettaisiin.

Finska operans s ä r r ä .

Vid sidan av Finska operans lyckade novitet „Giuditta” fortlever även Lehars gamla succéoperett „Glada änkan” med Ritva Aro i huvudrollen på repertoaren och åtnjuter en livlig publikframgång. Genom att engagera herr Kaarlo Kytö från Tammerfors teater för Danilos parti har Finska operan gjort ett lyckligt val.

Den krävande uppgiften löses på ett säkert och övertygande sätt. Framför allt skådespelare, för herr Kytö dialogen rutinerat och smidigt, rör sig ledigt och elegant samt spelar och dansar med operettmässig fart. Även stämman, ehuru icke stor, har en angenäm och bärande tenoral timbre och den musikaliska fraseringen gestaltas med nödigt uttryck. Den tydliga diktionen bör också framhåvas. Operans båda gäster och de övriga rollinnehavarna hyllades livligt av den talrika publiken.

Operan

gav i går „Glada änkan” under medverkan av Kaarlo Kytö i Danilos parti. Herr Kytö visade sig mycket förtrogen med rollen och sjöng och spelade i det stora hela sympatiskt. Stämman bärkraft motsvarade visserligen icke riktigt salongens och orkesterunderlagets krav, men klangen var mjuk och helt trevlig. Sedan gästen befriat sig från första aktens en smula nervöst stereotypa mimik, blev det för övrigt mycket lediga och livfulla spelet verkligt underhållande. Den vitsiga dansen i II akten kan framhållas som en roande detalj.

Operetten gavs för övrigt med samma rollbesättning som tidigare och någon avmattning kunde icke skönjas. Särskilt fru Aro var briljant, utmärkt disponerad både vokalt och sceniskt.

Publiken var talrik och såväl gäster som övriga medverkande hyllades livligt med blommor och applåder.

B. B—t.

Kaarlo Kydön

lahjanäytäntö eilen Työväen Teatterissa muodostui todellisen juhlanäytännön tuntuisiksi salintäyteisen yleisön osoittaessa ihastustaan myrskyisin suosionosoituksin, jotka kohdistuivat Kaarlo Kydön ohella lähinnä Ritva Aaroon. Leharin „Iloinen leski”, joka jatkuvasi pysyy suosiossa, antaakin päähenkilöille hyvät mahdollisuudet yleisön täydelliseen valloittamiseen ja siinä suhteessa sekä Kaarlo Kytö että Ritva Aro täysin onnistuivatkin. Muuta tässä yhteydessä tuskin on tarvis todetakaan. Tulokoon kuitenkin sanotuksi, että Ritva Aro oli nyt vielä entistäkin valloittavampi ja varsinkin tuntui hän laullisesti kehittyneen yhä suurempaan loistoon. On erittäin mielenkiintoista nähdä hänen Sylva Vareseunsa „Mustalaisruhtinattaressa”, joka Työväen Teatterissa huomenna esitetään. — Toinen eilisiltainen vierailija, Vitaly Ketterer lauloi myöskin entistä hallitummin, mutta näyttämöllisesti oli hänen Rosilloninsa kehittynyt päivastaiseen suuntaan.

Yleisö oli, kuten sanottu, hyvin liitollista osoittaen voimakkaasti suosiotaan kesken esityksensä. Kukin jaettiin runsaasti kaikille esiintyjille, eniten tietysti Kaarlo Kydölle ja Ritva Aroille.

Y. V.

Kaarlo Kydön lahjanäytännössä

tiistai-iltana oli Työväenteatterin katsomo täpötäynnä ja pidetylle illansankarille osoitettiin lämpimästi ja pidätelemtä suosiota. Hra Kytö oli valinnut „Iloisen lesken” ja oli itse hienostunut, laullisesti kaunisääninen kreivi Danilowitsch. Hanna Glavari oli saapunut Ritva Aro, joka valloitti katsomon täydellisesti. Esitys luisti kaikkiaan hyvällä vauhdilla ja mieliala oli rampin kahta puolta mitä parhain.

Y. V.

Niilo Helanderin säätiö

jonka tarkoituksena on tukea ja edistää suomal. kulttuurityötä tieteen ja taiteen alalla jakamalla avustuksia joko suunnitellun tai jo suoritettun työn kannattamiseksi ja palkitsemiseksi, on päättänyt säätiön viimevuotisista tuloista mainittuun tarkoitukseen käyttää enintään 150,000 markkaa. Niitä, jotka haluavat tulla näistä avustuksista osalliseksi, kehoitetaan toimittamaan postitse hakemuksensa perusteluineen ja asiata valaisevine liitteineen, joiden myös tulee sisältää tarkka työsuunnitelma säätiön sihteerille varatuomari Lahja Castrénille osoitteella: Helsinki, Etelä Rantatie 14. Haku aika päättyy tulevan maaliskuun 10 päivänä ja päätös avustuksen jakamisesta julkaistaan säätiön vuosikokouksessa ensi toukok. 8 p:nä. Helsingissä, 4 päivänä helmikuuta 1932.

Niilo Helanderin Säätiön Hallitus.
4436

Leo ja Regina Wainsteinin säätiö
Korkotulot jaetaan vuosikokouksessa joulukuun 13 p:nä 1933 vähintään 10,000.— markan erissä tarkoituksiin, jotka säätiön hallitus vapaasti määrää. Avustusanomukset lähetettävä marraskuun kuluessa osoitteella: Pankinjohtaja Sakari Castrén, Helsinki, Wecksellintie 4.
SÄÄTIÖN HALLITUS.

Alfred Kordelinin Yleisen Edistys- ja Sivistysrahaston A pur a h a t

tieteen, taiteen, kirjallisuuden ja kansanvalistuksen edistämiseksi julistetaan täten haettaviksi viimeistään ensitulevan syyskuun 11 päivänä. Hakemukset asiaa valaisevine liitteineen, joita ei palauteta, osoitetaan säätiön hallitukselle ja lähetetään allekirjoittaneelle säätiön asiamiehelle. Hakemusten tulee sisältää a) työ- ja mahdollinen matkasuunnitelma, b) ilmoitus halutun apurahan suuruudesta, c) tieto siitä, onko hakija samaan aikaan saanut tai hakenut avustusta muista varoista, d) selvitys kielitaidosta, mikäli hakija aikoo ulkomaille, sekä e) hakijan osoite. Myönnettyjen apurahojen käyttämisestä on säätiölle aikanaan annettava selvonteko. Ennen äskes mainittua päivää voidaan myös säätiölle tarjota museokelpoisia taideteoksia (vain yksi kultakin taiteilijalta) tai tehdä ehdotuksia tilaustöitä varten. Helsingissä, elokuun 10 päivänä 1933.

A. E. TUDEK
Säätiön asiamies.

Vastaanotto arkipäivisin, paitsi lauantaisin, klo 16.30—17.30 säätiön huoneistossa Hallituskadun 1:ssä.

KIVI-juhla Työväen Teatterissa: uusintona „Seitsemän veljestä“.

Arvokas, ehyttunnelmainen juhlanäytäntö eilen.

Tampereen Työväen Teatteri vietti arvokkaalla tavalla Aleksis Kiven 100-vuotismuistojuhlaa. Juhlanäytännöksi oli valittu „Seitsemän veljestä“, joka osajaloiltaan kokonaan uusittuna eilen näki parrasvalon. Näytännössä vallitsi herkkä juhlatunnelma, jota tehosti teatterisalin somistelu Kiven kuvineen.

Ennen näytännön alkua soitti teatterin orkesteri Sibeliuksen „Finlandian“ ja kirjailija Artturi Leinonen piti esitelmän „Seitsemästä veljeksestä“. Lyhyessä mutta keskiteytyssä esityksessään puhuja huomautti aluksi siitä, miten monenlaisen käsityksen tutkija tästä suurteoksesta voi saada. Se on verraton humoristinen romaani, toisten mielestä taas yhteiskunnallinen kehitysromaani, eikä se rajoitu johonkin ajanjaksoon tai kansanryhmään, vaan se laajentuu koko maailman käsittäväksi, maailman valtiokirjallisuuteen kuuluvaksi jättiläistuotteeksi. Eikä „Seitsemää veljestä“ voi asettaa mihinkään erityiseen tyyliin: se on sekä realismia että romantikkua, vieläpä toisten mielestä paikoittain täysin modernia ekspressionismiakin. Kaikki tyyliin sulautuvat siinä yhdeksi kokonaisuudeksi, teokseksi, jota jo yksin kielenkäytön ja ainutlaatuisen sanajärjestyksen vuoksi on mahdotonta jäljitellä. Puhuja kosketteli sitten „Seitsemän veljeksen“ draamallisia aineksia eritellen m.m. veljesten luonteenlaatua ja huomauttaen siitä, että Kivi tätä teosta luodessaan ajatteli draamallisesti, jota todistaa vuoropuhelujen muotoon kirjoitetut keskustelut. Näytelmää hän ei siitä kuitenkaan tehnyt ja toisten muodostamana näytelmäsovitukseksi ovat veljekset havainnollistetut näyttämöllä. Täten ei tietenkään saada esiin sitä herkkyyttä ja kaikkea sitä kaunista, mitä itse romaani sisältää, mutta antaa se siltäkin paljon esitellessään meille tuon koko kansan tuntemaan velisarjan keskeisimpiä ja ratkaisevimpia elämänvaiheita.

Siinä lyhyesti selostettuna uusia ajatuksia sisältäneen mielenkiintoisen esitelmän pääasiallinen sisältö. Esitelmän jälkeen alkoi juhlanäytelmän esitys.

Työväen Teatteri on käyttänyt „Seitsemässä veljeksessään“ Hemmo Kallion tekemää näytelmäsovitusta, joka yleisimmin onkin ollut käytännössä. Näytelmäsovitukseen saadaan sopeutumaan vain hyvin rajoitetussa määrässä romaanin herkimpiä kauneusarvoja ja päähuomio on näinollen kohdistunut humoristisen puolen esiinvetämiseen. Siinä onkin Hemmo Kallio onnistunut verraten hyvin, joskin valitettavan paljon väkivaltaa on alkuteokselle täytynyt tehdä. Kun kuitenkin jokaiselle lienee tämä näytelmäsovitus hyvin tunnettu — puhumattakaan itse velisarjasta, jonka tuntee jokainen suomalainen — ei ole tarpeellista tätä puolta tässä käsitellä. Huomautamme vain siitä, että Kiven kielen erikoislaatuisuuden vuoksi helposti eroittaa, mikä on Kiveä, mikä Hemmo Kalliota, mitä valitettavaa seikkaa ehkä olisi tarkemmalla romaanin vuorokeskustelujen seuraamisella ja mahdollisimman paljon karttamalla „uuden luomista“ voitu paljon välttää. Myöskin pitäisi hieman venyttelevää sovinnonhierontaa viimeisessä kuvaelmassa jonkin verran lyhentää.

Kosti Elo oli ohjauksessaan noudattanut Hemmo Kallion sovituksen pääajatusta: humoristisen puolen tehostamista, onnistuenkin siinä kokonaisuuteen katsoen hyvin, joskin velisarjan voimantunto ja heissä elävä jukuripäinen luonnonihminen siitä kärsivät. Näytelmään keskittyy niin kiinteästi Jukolan veljesten edesottamuksiin, että esityksen onnistuminen

yksinomaan riippuu heistä. Joukko-kohtaukset ja yhteisnäyttely tosin sujuivat hyvällä vauhdilla — erityisen nautittava ohjauksellisesti oli vähitellen kiihtyvä tappelu kohtaus toukolaisten kanssa — mutta sittenkin, juuri veljeksestä riippuen, jäi esityksen kokonaissävy hieman valjuksi. Teatterilla oli ollutkin erinäisiä vaikeuksia: alkujaan piti Uno Wikströmin näytellä Juhania, mutta hänen sairastuttuaan oli pakko etsiä toinen mies tilalle. Vaalin osuminen teatterin henkilökuntaan kuulumattomaan

Tauno Lehtoseen, jonka näyttelijäkarriääristä tiedämme vain sen, että hän on ollut kaupunkimme toisen teatterin avustajana, ei ole Työväen Teatterille erikoisen mairittelevaa, varsinkin kun osoittautui, ettei hän näyttelijänä pysty kantamaan Jussin rohdinpaitaa. Toinenkin tilapäinen vierailija esiintyi: teatterin entinen näyttelijä Kalle Kanto Tuomaana, onnistuen hän kuitenkin kohtalaisesti. Tällaisissa olosuhteissa saattaa käsittää, vaikkakaan ei hyväksyä, ohjaajan pyrkimyksen tasoittaa muut veljekset todellisuutta — jos niin saa sanoa — lauhkeammiksi.

Parhaiten onnistuivat velisarjasta Kaarlo Kytö Aapona ja Matti Lehtelä Timona. Edellinen oli se vakavamielinen ja totuuteenpyrkivä Jukolan Aapo, jonka tunnumme romaanista, ja hän myöskin parhaiten käytteli Kiven kaunista kieltä, ja jälkimmäinen taas tyhmänkovapäinen Timo osuvine ilmeineen, joskin hieman kiukkuisempina, kuin miksi Timo tavallisesti kuvataan. Tauno Lehtonen Juhana ei ollut se hallitseva persoona, joksi hänet kaikkein huolimatta on tarkoitettu, siihen ei riittänyt hänen kireä, fortessa särkyvä äänensä, ei liioin puhetekniikkansa, eikä myöskään liikkumistaitonsa. Joistakin hyvin tavatuista kohdista huolimatta — esim. kohtauksista Venlan kanssa — hän oli heikoin Juhani, mitä allekirjoittanut on nähnyt. Tuomaana täytti Kalle Kanto paikansa hyvin, samoin kuin kauniisti lausuva Pentti Viljanen Laurina, mutta Simeonina oli Ture Junttu sekä äänellisesti että näyttämöllisesti liian pieni, eikä myöskään Hugo Makkosen Eero ollut se „Jukolan tiuskea rakki“, joksi hänet on kuvattu, vaan liukui hyvä alkuote liialliseen hyvänahkaisuuteen. Muista henkilöistä on mainittava Elna Hellmanin päivänpaisteinen Venla, Lyyli Erikssonin tuimaluontoinen Männistön muori ja Arvo Rannan jämerä lautamies Mäkelä. Kusti Salan kanttori oli tukevaa tekoa, mutta herkullisemmän tyyppin hän sittenkin veisti Taula-Matistaan.

Saimi
tekivät n
tyypit ja
salan Aa
ta Lau
han mieh
hen — o
Näytel

Työväen
säveltäm
alku- ja
vainnolli
pahtuvaa
taksem
aiheen ja
misen er
ta. Lava
alaa, oli
Eilises
latunneli
yleisö ot
taan os
Tälläkin
veljekses

»Seit
Työvä

Kivi-j
Työväen
män, velj
nan — t
että se
luessa on
tarit“ (p
„Kullerv
veljestä“
sovitukse
varten li
tarkoituk
Schleusi
sesta o
sillä K
missä ol
kiintoise

Hem
mästä
hengesti
puitteet,
näytelmä
näytelmä
rille eri
sestä K
tuu mor
kaikkeaa
ten käs
naisuute
pääasia
sat sivi
naiset
Hellma
kola, A
huolima
taustan

Velj
Tauno
on ai
osoittan
häntä
lisestä
matta
kinaise
kompia

Saimi Vuolle ja Yrjö Roine tekivät mustalaispariskunnasta hyvät tyypit ja Väinö Luutonen Kissalan Aapelina oli erinomainen, mutta Lauri Keskiseltä eivät vanhan miehen — tällä kertaa nimismiehen — osat tahdo luonnistua.

Näytelmään on Emil Kauppi

Työväen Teatteria varten aikoinaan säveltänyt mainion musiikin, joka alku- ja välisoittona erinomaisen havainnollisesti kuvailee näyttämöllä tapahtuvaa toimintaa, erikseen mainitaksemme toisen kuvaelman polskaaiheen ja aakkosten pähäntankkaamisen erinen lukkarinkoulun kohtausta. Lavastus, Jussi Karin käsialaa, oli suurinpiirtein entinen.

Eilisessä juhlanäytännössä oli juhlatunnelma välitön ja salintäyteinen yleisö otti esityksen lämpimästi vastaan osoittaen vilkkaasti suosiotaan. Tälläkin erää tullenee „Seitsemästä veljeksestä” teatterille kassakappale.

Y. W.

»Seitsemän veljestä» Työväen Teatterissa.

Kivi-juhlakseen on Tampereen Työväen Teatteri valinnut „Seitsemän veljeksien” dramatisoinnin uusinnan — teatterihan voikin ylpeillä siitä, että se varsin muutamien vuosien kuluessa on esittänyt sekä „Nummisuutarit” (parissakin eri kokoonpanossa), „Kullervon” että juuri „Seitsemän veljestä” Hemmo Kallion näyttämösovituksena. Kiven 100-vuotisjuhlaa varten lienee teatterilla alunperin ollut tarkoituksena valmistaa „Olviretki Schleusingenissä”, vaikka ajatuksesta on luovuttu — valitettavasti, sillä Kiven unohdetuissakin näytelmissä olisi yllin kyllin ainesta mielenkiintoiseen ja elävään teatteri-iltaan.

Hemmo Kallion sovitus „Seitsemästä veljeksestä” ei tuo romaanin hengestä näyttämölle kuin ulkonaiset puitteet, mutta se on kuitenkin kansannäytelmänä — ja hämäläisenä kansannäytelmänä — juuri Työväen Teatterille erinomaisen sopiva, joten esityksestä *Kosti Elon* ohjaamana muodostuu monessa suhteessa antoisa. Ennenkaikkea kiintyy tietysti huomio veljesten käsittelyyn yhtenä kiinteänä kokonaisuutena, joka antaa esitykselle sen pääasiallisen sävyn. Sitäpaitsi lukuisat sivutyypit, tällä kerralla etenkin naiset — Staava Haavelinna, Elna Hellman, Lyyli Eriksson, Enni Rekola, Aili Tikka — osiensa lyhyedestä huolimatta muodostavat värikkään taustan veljesten kohtalolle.

Veljeksistä on Juhanin osa uskottu *Tauno Lehtoselle*. Nuori näyttelijä on aiemmin Tampereen Teatterissa osoittanut kehityskykyisyytään, vaikka häntä ei tänä syksynä jostakin ihmeellisestä syystä ole enää käytetty, huolimatta siitä, että tämänkin teatterin vakinaiseen henkilökuntaan kuuluu heikompiakin voimia. Työväen Teatte-

Kohtaus 5. kuvaelmasta: Juhani ja Tuomas ovat panneet „haarun juuri varpaitten kohdalle” jouluoljilla temmellettyssä.

rin monilukuisessa nuorten aloittelevien miesnäyttelijöiden kaartissa on Lehtonen myös ensimmäinen, vaikkakaan hänen kypsyytensä ei tosin vielä riitä täydellisen kuvan antamiseen Jukolan Juhanista. Ulkoisesti on tämä hämäläinen jukuripää kuitenkin onnistuneesti tavattu — hänessä on yksinkertaisuutta, itsepäisyyttä ja alkukantaisuutta juuri oikeissa annoksissa ja ennenkaikkea oikealla huumorilla hyödettyinä, mikä epäilemättä on näin nuorelle näyttelijälle varsin hyvä saavutus. — Veljeksistä ensimmäisenä on mainittava *Kaarlo Kydön* Aapo, mutta myös *Matti Lehtelän* Timo ja *Hugo Makkosen* Eero ansaitsevat huomiota. Tuomasta, Simeonia ja Lauria esittivät *Kalle Kanto*, *Tuure Junttu* ja *Pentti Viljanen*. — *Kusti Sala* hahmoitteli sekä *Taula-Matin* että kanttorin, molemmat mainittavalla menestyksellä, ja *Väinö Luutosen* osalle oli tullut Kissalan Aapeli.

Kauniit lavat on tehnyt *Jussi Kari* ja hyvin aiheeseen sopeutuvan väliaikamusiikin *Emil Kauppi*.

Kokonaisuutena vauhdikas, joskaan ei millään tavalla syvälinen esitys näyttää saaneen yleisönkin kannatuksen — eilen, näytelmän toisena esityskertana, oli kiitollista katsojakuntaa varsin runsaasti.

H—m.

Työväen Teatterissa eilen ensikeran esitetty *Gladys Ungerin* amerikalainen business-näytelmä „Business”, jolle aluksi ajottiin suomenkielisessä asussaan nimi „Keinottelua ja rakkautta”, ei ole läheskään tämän lajin parhaita, vaikka sitä ei kyllä voi huonoksikaan sanoa. Afääriä siinä tehdään aivan liian vähän ollakseen kuvaus New Yorkin liike-elämästä, sillä koko tämä puolihan rajoittuu yhteen ainoaan pisinnekseen: suurliikemies Hancockin pyrkimykseen saada kilpaileva liike raivatuksi pois tieltä ostamalla se pilkkahinnasta. Eikä myöskään itse Hancock, jonka aika on minuutilleen laskettu, toimita yhtään ainoata muuta liike-

Elna Hellman (nti Timoney) ja Kaarlo Kytö (Hancock).

tointa koko konttorikohtauksen aikana, ellei ota lukuun sanomalehtihaastattelujen ja avunpyyntöjen torjumista. Toisaalta näytelmä kuitenkin selvästi paljastaa sen häikäilemättömyyden, jolla täysin kunniallisesta käyvä suurliikemies jopa rikoksenkin avulla yrittää saada asiat luistamaan mielensä mukaan. Toinen puoli sisällyksestä, nimittäin rakkaus, on sitävastoin paremmin edustettuna jopa „järkiavioliittoihin” ja sentimentalisuuteen asti, ja tämä seikka ilmaiseekin tekijän sukupuolen. Samasta syystä ilmeisesti johtuu, että se, joka lopulta hoitaa asiat yleisöäkin tyydyttävään päätökseen, on jalomielinen konttorityttö, joka avustaa rakastettunsa voittoon, vaikka luuleekin tämän häntä pettäneen. Jutun loppu on se, että häviön partaalla oleva liikemies Moody pelastuu häpeällisestä vararikosta, neuvokas konttorityttö saa omansa ja myöskin Hancockin silmät avautuvat näkemään, ettei lopultakaan ole sen parempaa pisestä kuin naida yksi-

ssihteerinsä, jonka avutta enempää
 iketoimissa kuin yksityisasiissaan-
 kaan hän ei voi tulla toimeen. Näin
 siis uskollinen rakkaus palkitaan, ja
 kun „konna”, Hancockin kätyrinä toi-
 minut sisarenpoika, jää osattomaksi
 sekä rakkaudesta että pisneksestä,
 on moraalinenkin puoli hoidettu kun-
 nialla päätökseen.

Kosti Elo ei ohjauksessaan ollut
 pyrkinyt tehostamaan amerikalaisuut-
 ta, mistä johtuen vauhti ei ollut niin
 reipasta, eikä keskustelun sävy niin
 pirteätä kuin olisi odottanut. Varsin-
 kin ensimmäiset kuvaelmat, jotka
 ovatkin „Businessin” heikoimmat, oli-
 vat saattaa yleisön ikävystyneeksi —
 olihan kysymyksessä huvinäytelmä —
 mutta näytelmä parani huomattavasti
 loppua kohti, niin että kaksi viimeistä
 kuvaelmaa jo olivat aivan erinomaisia
 ja vauhtikin samalla kiihtyi milteipä
 amerikalaismaiseksi.

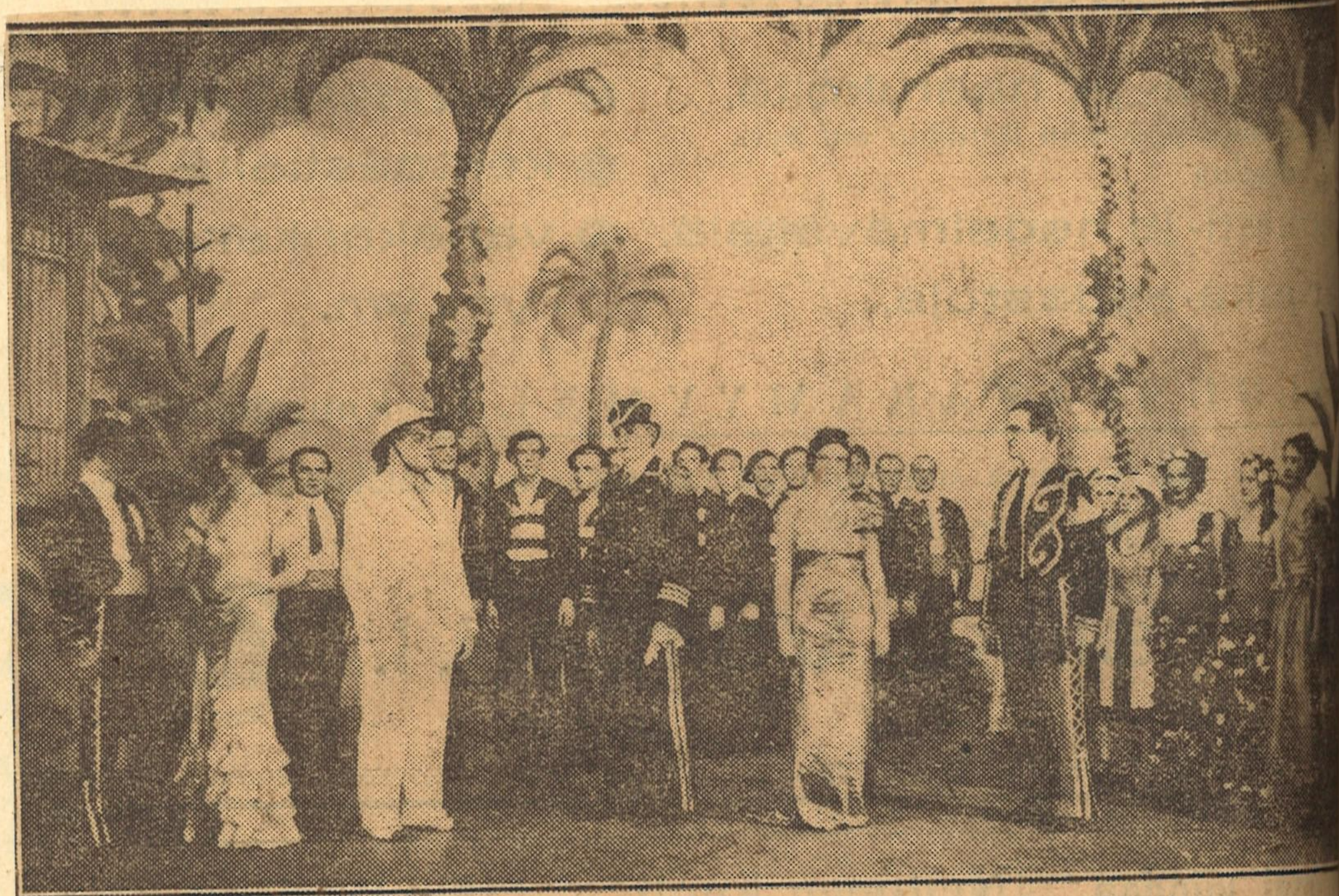
Yksityisistä esiintyjistä pääsi
 ehyeen tulokseen Kaarlo Kytö,
 jonka suurliikemies Hancock oli elä-
 västi ja hioittelematta piirretty, ja
 näytelmän rakenteesta johtui, ettei
 hän saanut siihen enempää pörssi-
 hain teräshermoisuutta. Matti
 Lehtelä Moodyn myyntiosaston
 johtajana, nuorena Dexter Wrightinä
 näytteli miellyttävästi, antaen hyvän
 kuvan tarmokkaasta nuoresta mie-
 hestä, jonka menestykseen mielellään
 uskoo. Vappu Elo neiti Delafiel-
 dina teki illan parhaan tyyppin: hä-
 nen hienostunut maailmannaisensa
 viileine ja harkittuine liikkeineen ja
 ilmehtimisineen oli täysin hallittu.
 Elna Hellmanin neiti Timoney
 oli tasaista, taattua työtä alusta lop-
 puun ja hänen yksityissihteerinsä,
 joka hallitsi koko liikettä, osasi oi-
 vallisesti olla astumatta liikkeen joh-
 tajalle joka tapauksessa kuuluvan
 kunnioituksen rajan yli. Se oli sitä-
 paitsi tiukasti sovellettu esityksen
 yleissävyyn. Väinö Luutonen
 vanhana Moodyna oli luonteva ja sa-
 ma tunnustus on annettava Lyyli
 Erikssonille rva Delafieldinä.
 Aili Tikka oli saanut suorittaak-
 seen naispuolisen pääosan, reippaan
 kontorityttö Marianna Millerin osan.
 Saavutus oli nuorelle näyttelijätäre-
 le myönteinen, vaikka esitys mo-
 neessa suhtessa olikin melko hioutu-
 maton. Hänen hieman liian hidastem-
 painen puheensa töksähti toisinaan
 ankipäiväiseen sävyyn kadottaen luon-
 nollisuutensa ja liikehtimisessäkin oli
 havaittavissa epävarmuutta. Osa oli-
 kin epäilemättä voimia ja taitoa ky-
 syvä, sillä siihenhän juuri liittyi suu-
 rin annos sekä rakkautta että „liike-
 elämää”. Mutta aikaa voittaen kun
 näyttämöllinen varmuus lisäytyy ja
 puhetekniikka johtaja Elon koulussa
 kehittyy luontevammaksi, saattaa

nti Tikasta tulla hyväkin näyttelijä.
 Hänen edellytyksensä kuitenkin viit-
 taavat tyyppi- ja luonnehtivien
 alalle. Pienemmät tehtävät hoidettiin
 asianmukaisesti: Pentti Vilja-
 nen näytelmän „konnana” vältti
 tuota konnamaisuuttaan liiaksi koros-
 tamasta, Bertta Tammelin oli
 herttainen tyttö, Irma Wikström
 vuokraemäntänä sopivan tiukka, ja
 Lauri Keskinen ja Aune Hyy-
 rynen pienissä osissaan täyttivät
 hyvin paikkansa.

Jussi Karin lavastus oli erin-
 omainen: konttorihuoneisto oli ameri-
 kalaisen asiallinen ja huvilan halli
 kaunis ja ilmava. Sensijaan oli en-
 simmäisen kuvaelman tyttöjen huone
 kaikessa harmaudessaankin liian ava-
 ra; kooltaan paljon vaatimattomampi
 boxi olisi kuulunut asiaan.

Harvinaista kyllä ei yleisöä ollut
 täyttä huonetta, mutta suosiosoi-
 tukset vallankin lopussa olivat vilk-
 kaat ja pääosien esittäjät saivat
 kukkia. „Business” saanee kevyenä
 välipalana jatkuvasti suosiota.

Y. V.

Kaunis kohtaus „Uuden kuun” viimeisestä kuvaelmasta.

Loistava operetti-ilta
 Työväen Teatteris